

Joukkoliikenteen vuosikertomus vuodelta 2013

Joensuu, Kontiolahti, Liperi

1. Joukkoliikennejärjestelmä

Joensuun kaupunki toimii EU:n palvelusopimusasetuksen sekä joukkoliikennelain mukaisena seudullisena kunnallisena viranomaisena Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella. Seudullinen yhteistoiminta käynnistyi 1.1.2012 alkaen. Toiminta sisältää toimivaltaisen viranomaisen tehtävien lisäksi sopijakuntien yhteistyösopimuksella keskenään sopimat joukkoliikenteeseen liittyvät tehtävät.

Yhteistyön tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä joukkoliikennelain mukaisesti sekä kehittää ja koordinaida seudullista joukkoliikennettä siten, että joukkoliikenteen palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti. Toiminnassa pyritään koko alueen joukkoliikenteen mahdollisimman tasapuoliseen kehittämiseen.

Yhteistoiminnan hallinnosta vastaa Joensuun kaupunki, jonka organisaatiossa toimii joukkoliikennejaosto kaupunkirakennelautakunnan alaisuudessa. Jaostossa on viisi jäsentä, joista kolme jäsentä on Joensuusta ja yksi jäsen sekä Kontiolahdelta että Liperistä. Puheenjohtaja tulee Joensuusta ja varapuheenjohtaja Kontiolahdelta tai Liperistä.

Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on määritellä alueensa palvelutaso sekä päättää joukkoliikenteen järjestämistapa. Viranomaisen myöntää myös alueensa reittiliikenne- ja kutsujoukkoliikenneluvat sekä hallinnoi liikennöintisopimuksia.

Joukkoliikenteen seudullisen yhteistoiminnan kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Yleiset hallintomenot jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa. Kaupunki- ja seutulippujen hintavelvoitteiden korvaamisesta vastaa kukin kunta osaltaan. Palvelusopimusasetuksen mukaisesti hankitun liikenteen kustannukset jaetaan niiden kuntien kesken, joita liikenne palvelee.

2. Toiminnan painopisteet

EU:n palvelusopimusasetus ja kansallinen joukkoliikennelaki tulivat voimaan 3.12.2009. Tässä yhteydessä silloiset liikenneluvat muutettiin ns. siirtymäajan liikennöintisopimuksiksi. Valtaosa näistä sopimuksista päättyy toimivalta-alueella 30.6.2014. Liikenteen järjestämistavaksi siirtymäajan jälkeen on alueella päätetty palvelusopimusasetuksen mukainen käyttöoikeussopimusmenettely. Toimintavuoden aikana jatkettiin valmistautumista siirtymäajan jälkeiseen toimintaan. Käyttöoikeussopimuskilpailutuksen asiakirjojen tausta-aineistoa ja kilpailutusasiakirjoja valmisteltiin yhdessä Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Kesällä 2013 tehtiin myös asiakastytyväisyystutkimus linja-automatkestajien keskuudessa, jotta saatiin vertailupohjaisen hetkisestä liikennöinnistä tulevan liikennöinnin suhteen.

Seudullinen joukkoliikenne kilpailutettiin kolmessa kohteessa, joista paikallisliikenteen kilpailutus ratkaistiin marraskuussa sekä Liperi–Joensuu–Hammaslahti ja Joensuu–Kontiolahti-liikenteet joulukuussa. Paikallisliikennekohteeseen saatiin neljä tarjousta ja molempiin seutuliikennekohteisiin kolme tarjousta. Muiden tiesuuntien osalta kilpailutuksessa tehtiin yhteistyötä Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa, esimerkiksi Uimaharjun ja Enon sekä Kiihtelysvaaran ja Tuupovaaran liikenteiden osalta.

Noutopoika-palveluliikenne ja Joensuun asiointiliikenteet kilpailutettiin myös siten, että uudet sopimukset astuivat voimaan 1.1.2014.

Joukkoliikenteen asiakashintoja korotettiin Joensuun lippujen osalta n. 5 %:lla elokuun alusta alkaen lukuun ottamatta opiskelijalippuja.

3. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 7 artiklan 1. kohdan mukainen yhdistelmäraportti vuodesta 2013

3.1. Toimivaltaisen viranomaisen raportointivelvollisuus ja toimivalta-alue

Tämä yhdistelmäraportti perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (N:o 1370/2007 palvelusopimusasetus PSA) 7 artiklan 1. kohtaan.

Kohdassa on esitetty seuraavaa: *"Toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kerän vuodessa yhdistelmäraportti, jossa selostetaan sen toimivaltaan kuuluvat julkisen palvelun velvoitteet, valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä."*

Joensuun kaupungin toimivalta-alue käsitti vuonna 2013 Joensuun kaupungin sekä Kontiolahden ja Liperin kunnan alueet. Toimivaltaisena viranomaisena muulla seudulla ja toimivalta-alueen rajat ylittävässä liikenteessä toimi Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Liikenne ja infrastruktuuri).

3.2. Toimivalta-alueen lipputuotteet

3.2.1. Seutu- ja maakuntalippu

Toimivalta-alueella on käytössä Joensuun seudun seutulippu, joka on henkilökohtainen lippu ja voimassa 30 vrk ostopäivästä. Lipun kelpoisuusaikana voi matkustaa rajoituksessa seutulippualueella, johon kuuluvat Joensuu, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi. Seutulipun asiakashinnan määrittelee jokainen kunta itse.

Alueella on käytössä myös Pohjois-Karjalan maakuntalippu, joka on henkilökohtainen lippu ja voimassa 30 vrk ostopäivästä. Lippualueeseen kuuluvat kaikki Pohjois-Karjalan kunnat, joiden alueella lipulla voi matkustaa rajattomasti lipun voimassaoloaikana. Lipun asiakashinnan määrittelevät alueen kunnat yhdessä.

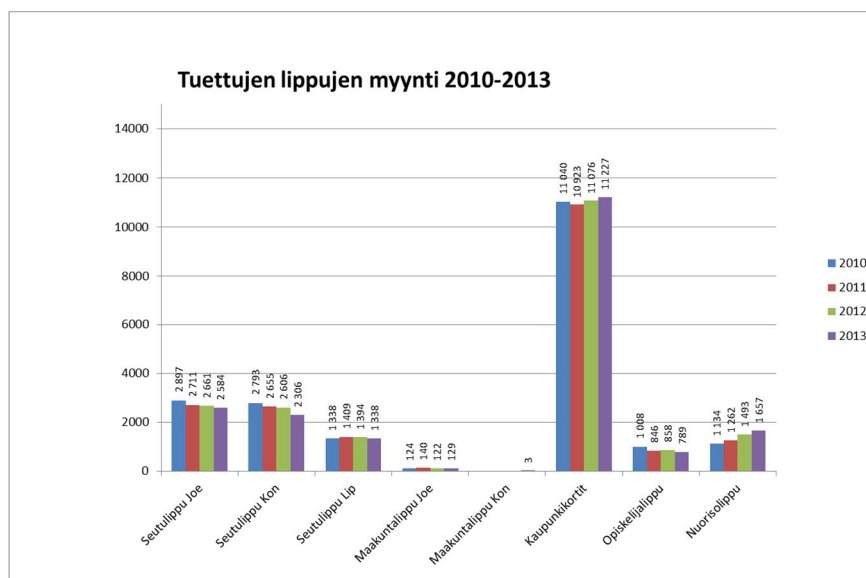
3.2.2. Kaupunkiliput

Joensuussa on määritelty kaksi paikallisliikenteen vyöhykettä. Vyöhyke 1 kattaa ns. kantakaupungin alueen ja vyöhyke 2 kattaa Reijolan ja Niittylahden alueet. Vuonna 2013 olivat käytössä 1 ja 2 vyöhykkeillä 30 vrk:n kaupunkikortti, 40 matkan nuorisolippu (3 kk) sekä 40 matkan opiskelijalippu (365 vrk).

Tuettujen lippujen asiakashinnat ja niihin kohdistunut tuki on esitetty seuraavassa taulukossa.

Lipputuote	Asiakashinta 1.1.2013	Asiakashinta 1.8.2013	Maksettu tuki (sis. alv)
Seutulippu, Joensuu	93,00	98,00	140 391,04
Seutulippu, Kontiolahti	67,00	67,00	113 130,77
Seutulippu, Liperi	75,00	75,00	68 238,48
P-K lippu, Joensuu	138,00	138,00	15 402,91
P-K lippu, Kontiolahti	138,00	138,00	155,30
Kaupunkikortti, 1 vyöhyke	56,50	60,00	398 774,84
Kaupunkikortti, 2 vyöhyke	67,50	71,00	21 910,10
Nuorisolippu, 1 vyöhyke	46,50	49,00	57 823,50
Nuorisolippu, 2 vyöhyke	56,00	59,00	14 635,10
Opiskelijalippu, 1 vyöhyke	61,00	61,00	20 635,30
Opiskelijalippu, 2 vyöhyke	72,00	72,00	2 667,00

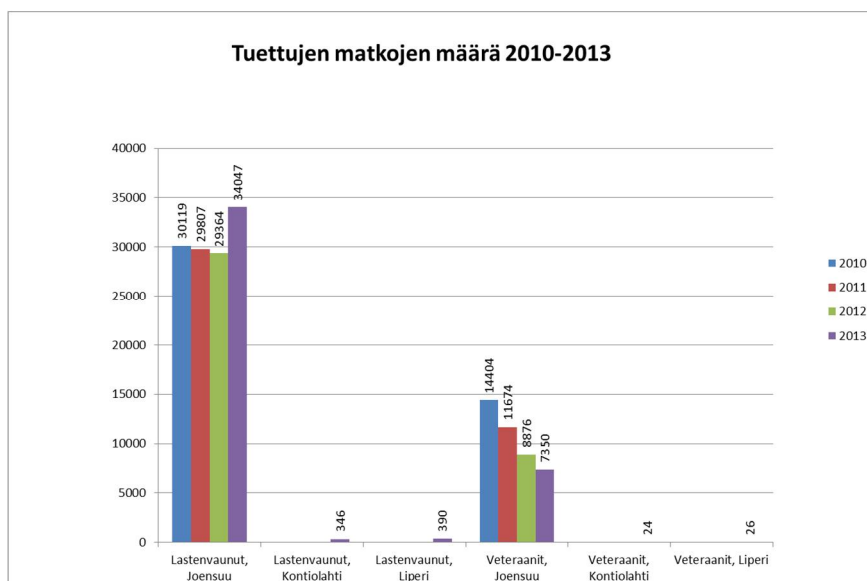
Seuraavassa taulukossa näkyy tuettujen lippujen myynti.

3.2.3. Muu tuettu matkustaminen

Toimivalta-alueella tuettiin asiakkaiden ilmaisia kertamatkoja lastenvaunujen ja saattajan sekä veteraanien osalta. Kontiolahdella ja Liperissä nämä etuudet tulivat käyttöön 1.2.2013 alkaen.

Lipputuote	Maksettu tuki (sis. alv)
Lastenvaunut, Joensuu	99 067,85
Lastenvaunut, Kontiolahti	1 233,40
Lastenvaunut, Liperi	1 356,94
Veteraanit, Joensuu	16 567,02
Veteraanit, Kontiolahti	67,92
Veteraanit, Liperi	92,42

3.2.4. Kertalippujen hinnat

Sopimusliikenteessä noudatettiin vuonna 2013 Matkahuollon julkaisemia bussilippujen kertamatkahintoja, jotka ovat luettavissa Matkahuollon Internet-sivuilta (<http://www.matkahuolto.fi/fi/matka/hinnat/>).

3.3. Valitut julkisen liikenteen harjoittajat ja maksetut korvaukset

3.3.1. Siirtymäajan liikennöintisopimukset

Joukkoliikennelain (869/2009) 62 § mukaisesti Joensuun kaupunki solmi toimivaltaisena viranomaisena siirtymäajan liikennöintisopimukset linjaliikennelupien mukaisista liikenteistä niiden liikennöitsijöiden kanssa, jotka kyseiset sopimukset halusivat tehdä.

Vuonna 2013 Joensuun kaupungilla oli siirtymäajan liikennöintisopimuksia seuraavien liikennöitsijöiden kanssa:

- Lehtosen Liikenne Oy:n kanssa Joensuun kantakaupungin paikallisliikenne sekä lisäksi Joensuu–Kulho ja Joensuu–Ottola -välisiä yhteyksiä (Tekninen lautakunta 3.11.2009 § 381)
- Linja-Karjala Oy:n kanssa Joensuu–Reijola–Niittyalahti ja Joensuu–Hammaslahti vuoroja, sopimus voimassa (Tekninen lautakunta 3.11.2009 § 381)
- Linja-Karjala Oy:n kanssa Joensuu–Honkalampi, Joensuu–Liperi liikenteitä sekä Joensuu–Kiihtelysvaara liikenteitä (siirtyneet Pohjois-Savon ELY-keskukselta 1.1.2012, Seudullinen joukkoliikennejaosto 15.2.2013 § 8)

KAUPUNKIRAKENNE, YHDYSKUNTASUUNNITTELU

- Joensuun Turistiauto Oy:n kanssa Joensuu–Kontiolahti, Joensuu–Mönni-Kontiolahti, Kontiolahti–Paihola liikenteitä (siirtyneet Pohjois-Savon ELY-keskukselta 1.1.2012, Seudullinen joukkoliikennejaosto 15.2.2013 § 8)
- Pohjolan Turistiauto Oy:n kanssa Joensuu–Romppala, Joensuu–Uimaharju, Joensuu–Mönni–Eno (siirtyneet Pohjois-Savon ELY-keskukselta 1.1.2012, Seudullinen joukkoliikennejaosto 15.2.2013 § 8)
- Linja-autoliikenne A. Malinen Oy:n kanssa Kiihtelysvaaran reittiliikenne (Tekninen lautakunta 3.11.2009 § 381)

3.3.2. Osto- ja asiointiliikenne

Vuonna 2013 Joensuun kaupunki maksoi ostoliikenteestä liikennöitsijöille seuraavasti (sis. alv):

Liikennöitsijä	Maksettu korvaus (sis. alv)
Ilomantsi Auto Oy	34 440,66
Linja-Karjala Oy	203 238,49
Pertti Varis	41 237,28
Pohjolan Turistiauto Oy	21 114,70
Savo-Karjalan Linja oy	45 773,34
Taksi- ja tilausliikenne Mutanen Ay	23 326,21

Vastaavasti maksettiin asiointiliikenteistä seuraavasti:

Liikennöitsijä	Maksettu korvaus (sis. alv)
Kallen Taksi t:mi Kalevi Tahvanainen	3 427,48
Taksi Armi Kahelin	11 014,96
Taksi Tapani Rytönen	5 667,16
Taksi Alpo Myller	4 580,91
Taksi Pertti Varis	5 661,24
Taksi Maarit Myller	6 543,82
Taksi Tuula Korvenmaa-Juutinen	6 464,60

4. Joukkoliikenteen rahoitus

4.1. Hallinnolliset kustannukset

Seudullisen joukkoliikenteen yhteistoiminnan kustannusten jaosta on sovittu yhteistyösopimuksessa. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi jaoston toiminnasta aiheutuneet kustannukset, joukkoliikenneasioista vastaavien työntekijöiden ja viranhaltijoiden palkkakustannukset, joukkoliikenteen kehittämisestä ja liikenneinformaatiosta aiheutuneet kustannukset. Kustannusten erittely näkyy seuraavasta taulukosta (alv 0 %):

Kustannus	2012	2013
Palkat ja palkkiot	119 899,22	110 426,59
Toimitilavuokrat	4 929,60	3 880,16
Palvelut	12 261,48	22 964,53
Aineet, tarvikkeet, tavarat	1 200,89	380,00
Muut kulut	1 658,41	4 741,00
Kehittäminen	12 739,28	54 297,00
Yhteensä	152 688,88	196 689,28

Vuoden 2013 kustannuksia lisäsivät mm. kehittämistoimintaan panostaminen tarjouskilpailuun valmistautumisen yhteydessä sekä lisääntyneestä kokousmäärästä sekä matkustustarpeesta aiheutuneet kulut. Kokonaan uusina kustannuksina tulivat mukaan jaoston jäsenten internet-yhteyskulut sekä kokoushuoneen konekustannukset.

4.2. Joukkoliikenteen tukemiseen käytetty rahoitus

Joukkoliikenteen tukemiseen rahoitus tulee kuntien sekä valtion talousarviosta. Toimivalta-alueen rahoituksesta on sovittu Liikenneviraston, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Joensuun kaupungin välisellä aiesopimuksella, joka on laadittu vuosille 2013 ja 2014. Aiesopimuksessa on sovittu molempien osapuolien sitoutumisesta hintavelvoitteiden korvaamiseen, ostoliikenteen rahoitukseen sekä kehittämishankkeisiin joukkoliikenteen valtionavustuksista annetun asetuksen mukaisesti.

Seudullisesti joukkoliikenteen yhteiset kustannukset jaetaan kunnille yhteistyösopimuksessa sovitulla tavalla.

Seuraavassa taulukossa näkyy joukkoliikenteen tukemiseen käytetty rahoitus toimivalta-alueella vuosina 2009 – 2013 (sis. alv):

	2009	2010	2011	2012	2013
Seutuliikenne	379 009,20	357 239,08	342 643,85	356 402,15	340 069,18
Seutulippu, Joensuu	157 476,00	137 747,49	133 689,04	144 514,13	140 391,04
Seutulippu, Kontiolahti	146 077,34	144 587,00	124 153,87	126 161,83	113 130,77
Seutulippu, Liperi	58 661,30	59 128,79	67 535,38	69 761,19	68 238,48
Maakuntalippu, Joensuu	15 749,50	14 933,36	15 954,34	15 965,00	15 402,91
Maakuntalippu, Kontiolahti	0,00	615,03	396,00	0,00	155,30
Maakuntalippu, Liperi	1 045,06	227,41	915,22	0,00	0,00
Lastenvaunut, Kontiolahti	0,00	0,00	0,00	0,00	1 233,40
Lastenvaunut, Liperi	0,00	0,00	0,00	0,00	1 356,94
Veteraanit, Kontiolahti	0,00	0,00	0,00	0,00	67,92
Veteraanit, Liperi	0,00	0,00	0,00	0,00	92,42
Paikallisiikenne	600 963,45	524 033,55	552 018,99	572 742,69	632 080,71
Kaupunkikortti	430 326,30	350 830,10	374 143,37	382 471,08	420 684,94
Nuorisolippu	32 104,30	43 929,70	51 365,30	63 680,60	72 458,60
Opiskelijalippu	27 577,50	25 259,30	21 892,10	23 280,90	23 302,30
Lastenvaunut, Joensuu	76 582,86	75 399,83	80 078,70	83 419,11	99 067,85
Veteraanit, Joensuu	34 372,49	28 614,62	24 539,52	19 891,00	16 567,02
Asiointi- ja ostoliikenne	197 690,40	223 463,23	244 316,28	317 625,70	413 537,39
Kiihtelysvaara	6 821,54	9 064,55	12 658,17	13 089,92	12 748,80
Tuupovaara	27 865,76	26 699,88	22 656,71	23 291,01	20 907,04
Eno	11 097,09	11 304,66	12 034,02	12 243,54	10 750,87
Ostoliikenne	151 906,01	176 394,14	196 967,38	269 001,23	369 130,68
Yhteensä	1 177 663,05	1 104 735,86	1 138 979,12	1 246 770,54	1 385 687,28

Vuonna 2013 kustannuksia lisäsivät kaupunkikortin (+ 1,4 %), nuorisolipun (+ 15,6 %) sekä lastenvaunujen ja saattajien (+ 16 %) käytön lisääntyminen. Lisäys oli suuri myös ostoliikenteen osalta johtuen Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Joensuun toimivalta-alueella olevien sopimusten päättymisestä ja hankinnan siirtymisestä toimivalta-alueen vastuulle.

Valtionavustuksen osuus joukkoliikenteen yhteisistä menoista vuonna 2012 oli 40,20 % ja vuonna 2013 vastaavasti 40,74 %.